

Զ. ԱՅԵՄՅԱՆ

ՎՅՐԵԼԱՐԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԴԱՍԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Հ. Ա. Խ. Հ. ՊԵՏԵՐՈՎ 1936

gray

EGK KAI

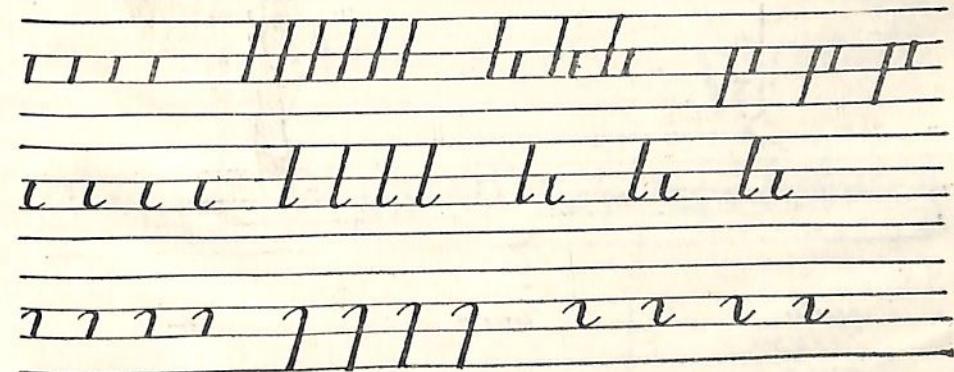
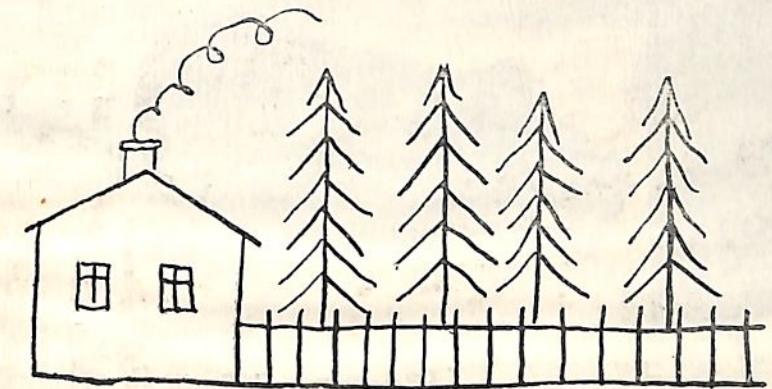
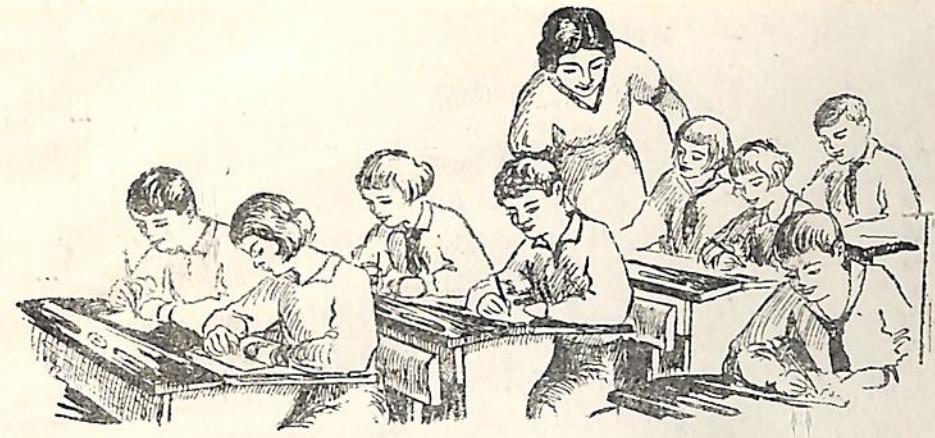
29 JAN 2018

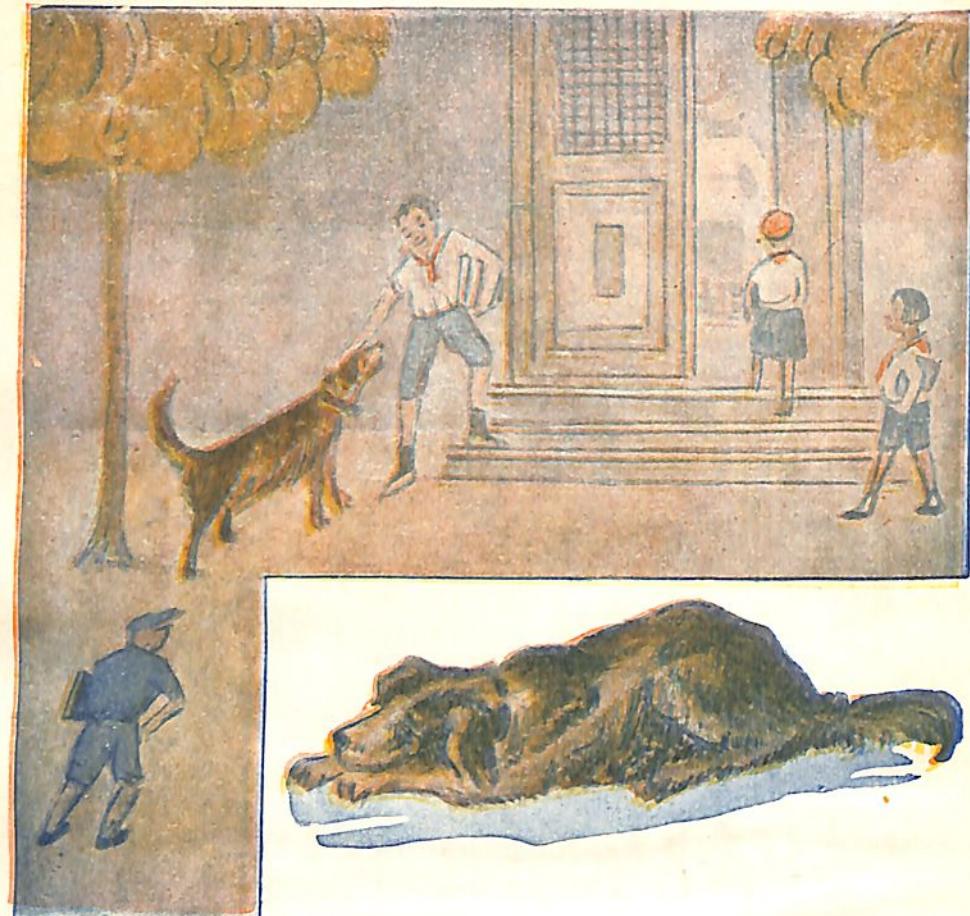

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՐԱՐԱՆ

11-2799394

շուն

շ ո ն ն

շ ո ն ն ն ն ն ն ն ն ն

շուն
նուշ

4

նուշ
ուշ

ու
2

աղովն ա

ա շ ո ն ն

ա ա ա ա ա շուն

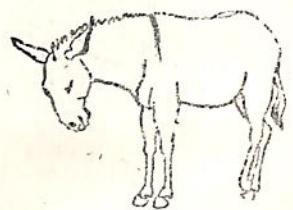
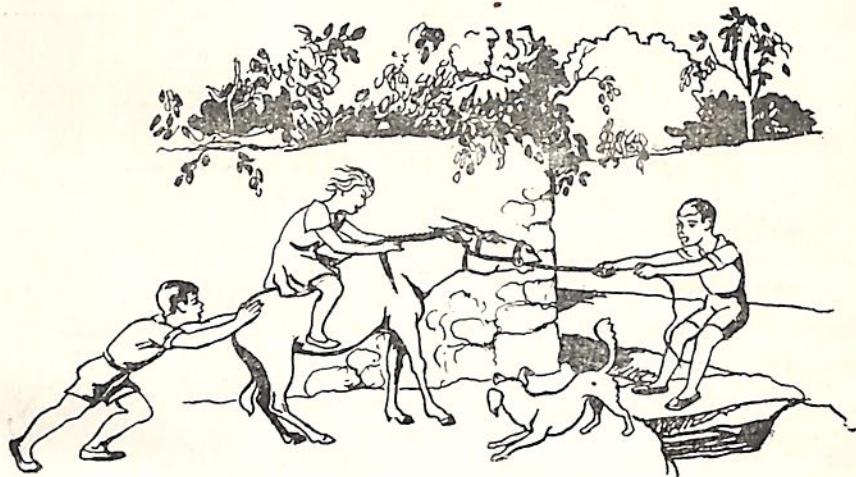
ա շուն աղովն ա նոյն անոյն

շուն
աշուն

նուշ
անուշ

ուշ
նուշ

5

bīz tī

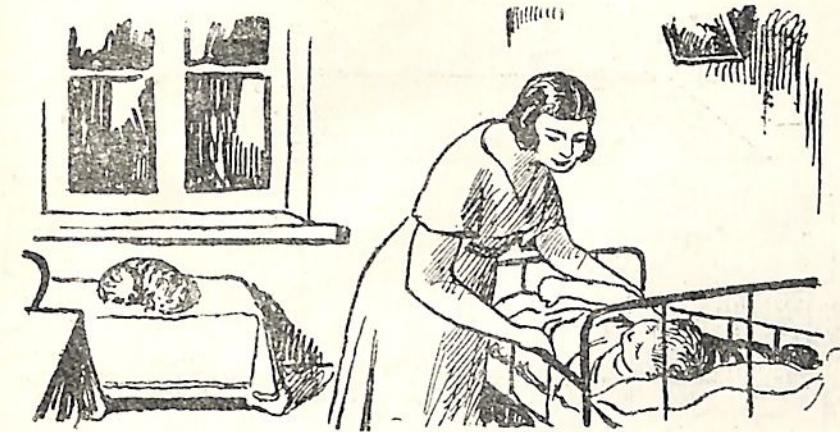
tī zī

bīz na gnuū
gnuū na bīz

bīz tī bīz tī gnuū tī

անուշ
նուշե

աշուն ե
անուշ ե

nāz tī

թիւնու nāz tī
ī ī նու նու
նու նու մի մի ս
nāz tī թիւնու

ս թ ի ն թ թիւնու nāz tī
nāz tī թիւնու

գրուն յր

յր ու ն

գրուն ե

յր ոյ յր գրուն, գրուն ե
մ ու ո ու ո ու ո ուն ե

Տուն ե, ե₂ ե, շուն ե
Ու₂ աշուն ե

շուն
շան

տուն
տան

տան
տատ

Եռշան յափ,
Աննան յանն ե
Մանն ե, Անոյ,
Աննան յանն ե

լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ լ

տատ շատ
շատ շուտ
շուն ե պւն
Աննան

բուն բներ
bu n bner

Արտ, ո՞ր:
Art, or:

Աշխատ, ո՞ր:
Ashxat, or:

Հոգան, ո՞ր:
Hoghan, or:

բ յ ի ր բներ, բներ
Երտ, ո՞ր: Ալոն:

բր
bor

տուր
tor

տար
tar

ր
r

կարռա

կ

կա բռ

կատուն ու Աննան

— Արտ, կատուն մւր եք

— Տանն եք

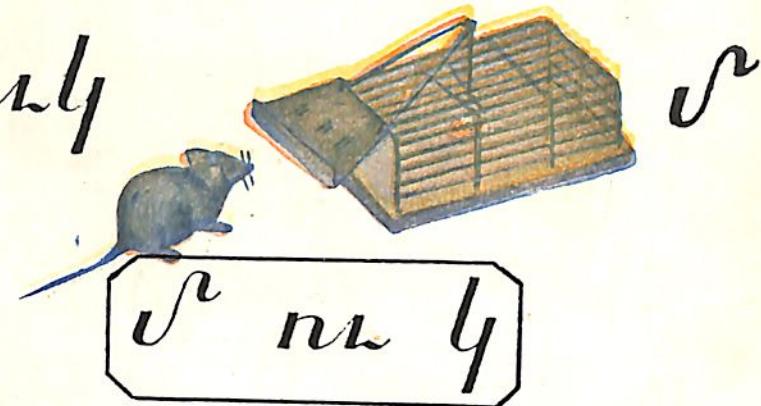
— Աննան մւր եք

— Տանն եք

կատուն ու Աննան տանն ենք

բ յ ի ր բներ, բներ
Երտ, ո՞ր: Ալոն:

մուկ

մուկ ու կարռ

կարռ ու մուկ

մուկ, մուկ, մուկ:

կար շատ մուկ,
կար մեկ կատու:
կա մեկ մուկ,
կա մեկ կատու:

մուկ ու կարռ

եմնն մուկն է,

կարն կարռն :

- եմնն, կարռն, կարռն,
շուր արա, շուր

մուկ մուկ մուկ: մուկ

ե և լւ ե եմնն, եմնն:

Արան մուկն ե, Եմման կատուն:

սար

ս

ս ս ս ր

-Սար եւ նկարում,
ցես, Առարեն, - սառմ ե
եմնոն:

-Մես, սս սար ե,
սս ցույն ե, սս շուն ե:

ս ս սար ս ս Առարեն

սս

սար

սսր

սեր

սեր

լեր

Արա

Արամ

նն, նն նն

n

մարն, նն

կարն, նն

Ասրոն սառմ ե. - նն, նն:

Ասրոն, մարն ու կարն
նն շորեն ու լին: n n

նոր

շոր

շոր

լին

կարն

Արամ

Մարն

Արա

լոր լ լ որ ո ռ

Լենան արտ ե նկարել
Արտում լոր կա:
Լենան նկարել ե ու ներկել:
Նա շատ ե նկարում.
Ու ե նկարել,
Եղ ել, մուկ ել:
Նկարում ե ու տանում տուն:

Լ լ լ լոր, լոր, ու ռ ռ

Լ լ լ լ լենան նկարում ե

11-27-993939

յ է ս

յ է ս

յ

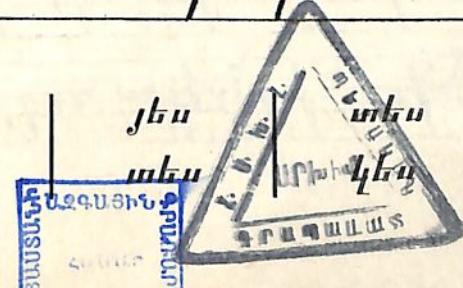
յ է ս կարոն եմ,
յ է ս նոր եմ յ է կել:

— Տ է ս, կարո, սա լենան ե, սա ել Մարոն ե:
Լենան ու Մարոն կար են անում:
Կարոն նայում ե:
— Մարո, տուր յ է ս ել կարեմ, — ասում ե նա:

յ է ս յ է ս կարոն եմ:

ես
յ է ս

յ է ս
տես

ու ռ
լոր

իլիկ

ի

ի լիկ

այ, իւր պատի իլիկն ե:

Ճատին իլիկ ունի:
Շուշբիկ, արի տես:

ի լ ի կ ի լ ի կ ի լ ի կ, իլիկ:
ի լ ի կ ի լ ի կ, ուլիկ, այ:

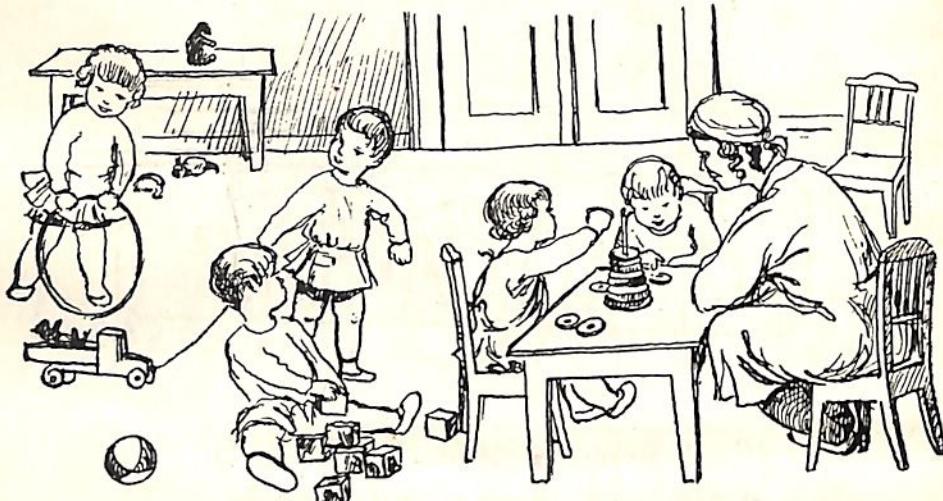

Մանարան մա-նա-րան
իլիկներ ի-լիկ-ներ

Շատ են: Շուտ են մանում:
Տես, մի կին, յերկու կին, այս իմ մայրս ե:
Արի, նունիկ, արի տես:
Արի, արի, Ոնիկ, տես:

ն ն նունիկ, ո ո ոնիկ:

- Մամա, հոր:
- Մանարան
- իսկ լենան հոր:
- Մոռը:

Յերան, տես, լենան, Եմման, Կիման ու Ալին
տուն են շինում:

- իսկ Մարոն ասում է.
- Նո՞նո ո, Կարո:

*Յ Յ Յ Յ Յերան, տես,
Լ Լ Լ Լ Լենան մուր և յեկել:*

Ընկեր մանուշ

r

r ն կ ե ր

Յես շատ եմ սիրում ընկեր Մանուշին:
Յես ամեն որ ասում եմ նրան,
— Ընկեր Մանուշ, արի մեր տուն: Մեր տունը
մոտ եք:

*r ւ ր ընկեր մանուշ
ը ւ ը ընկեր մանուշ, արի:*

ընկեր	տուն	շուն	սար
իմ ընկերը	մեր տունը	նրա շունը	սարը

Թաղ
ա
ղ

թաղաղ

Աղուն
Աղունը մաղիք:
Շողիկը մաղում ե աղունը:
Լուսիկը մաղում ե աղունը:

դուկաս, աղունը գարշղղ

մաղ	աղ	ող	տող
աղ	ող	տող	շող

թաղ
ա
ղ

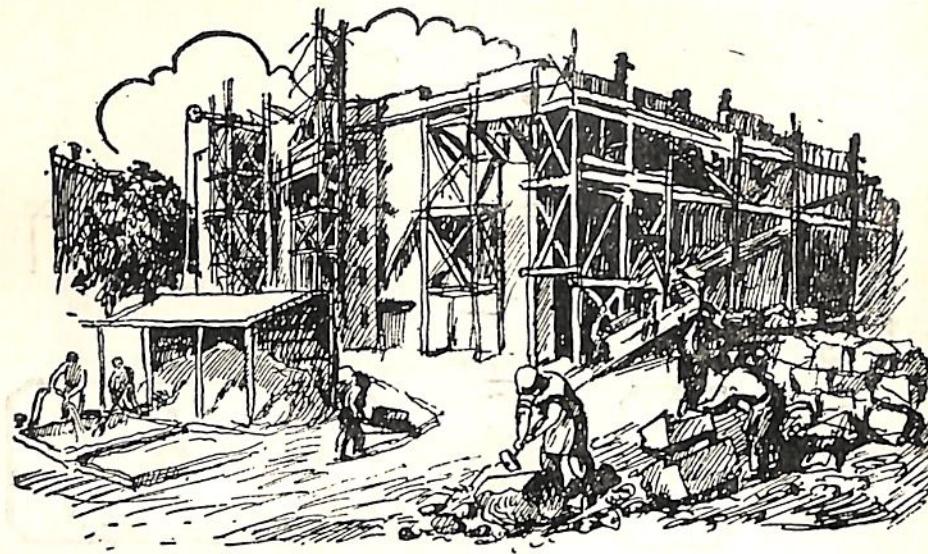
թաղ

թամարը թաղկինակ է
կարում: Ասրիկն ասում է.

- Թամար, թաղ ու ասեղ
ցուր, կցոր ցուր, յես
ել կարեմ:

թաղ թաղ թաղ թամարն ու
Ասրիկը կարում էն:

կար	կարի	ութ	թութ
նկար	նկարի	թութ	թաթ

Քար

Ժ

Ժ Ա Ր

Քար են տաշում քարտաշ Սաքոն ու շատերը:

Շինում են կինո, թատրոն, ուսումնարան, սիրուն տներ, մաքուր թաղեր:

Ժ Ժ Ժ Ժ: Քարդաշ Սաքոն
Քար է գալում:

բռնի բ ն ն

Բ ն ն

Մեր Բոբը

Մեր շան անունը Բոբ ե:
Նա շատ սիրուն շուն ե. մորթին կարմիր,
թաթերը շեկ: Բոբը մեր բակում բուն ունի:
Մենք ենք շինելոյես, Բաբկենը, Կիման ու Քնարիկը:

Մեղք ե Բոբը, կմըսի:

Բ Բ Բ Բ Բոբի բռնիր
Տեսք ենք շինել:

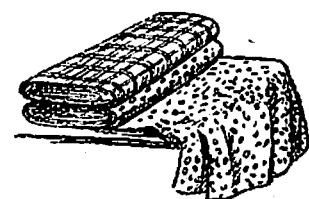

Բաժքակ

Մաքուր բամբակը տա-
նում են մանարան:
Բարակ թելեր են մա-
նում:

Կտորներ

Շորեր

Տեսակ տեսակ
կտորները բերում
են կարի արտեր
կարում են սիրուն
շորեր:

Դրոշակ

Դրոշակ

Տոն եւ Դանիելը դրոշակ ե շինում: Սեղան
կարմիր աստղեր ե կտրում:

— Եղիկ, դանակը բեր, դրոշակի կոթը տա-
շեմ:

Ասում ե Դանիելը:

Դ Դ Դանիելը դրոշակ է շինում:

զ ի ր գ զ ի ր գ զ
զ ի ր գ զ ի ր գ

Յերեկո յեւ Գուրգենը գիրք ե կարդում:
Մարգոն գիրք ե գրում:
Կատուն ել գտել ե Դանիելի գնդակը, գլո-
րում ե դես ու դեն:

զ ի ր գ Գուրգենը գիրք ե կարդում:

զ ա ն ա գ

զ ա ն ա գ

զ

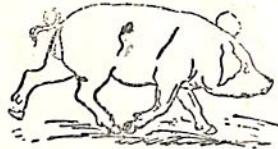
Զը՞նգ-զը՞նգ, զը՞նգ-զը՞նգ...
Յեկեք, յեկեք... շարքի կանգնեք, գնում
ենք զբո-սան-քի...

— Մեկ-յերկու... Մեկ-յերկու...
Զույգ-զույգ գնում ենք:
Յես Զաբելի զույգն եմ:

զ ա ն ա գ Զարիկը Զարելի զույգն են:

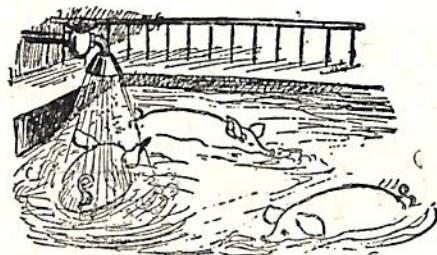
ինչ

ի
ն
չ

ի
ն
չ

ինչոք են ասում, թէ
ինչը կեղք ե սիրում:
Դուք ցեսել եք մեր
ինչերին:
Մաժոնք, գեր...

Ի ի մը ինչերը մաժոք են:

Խոզը մեղ շատ ոգուտ ե տալիս:
Նրա միսն ուտում ենք:

Խոզանակ

Խոզանակ

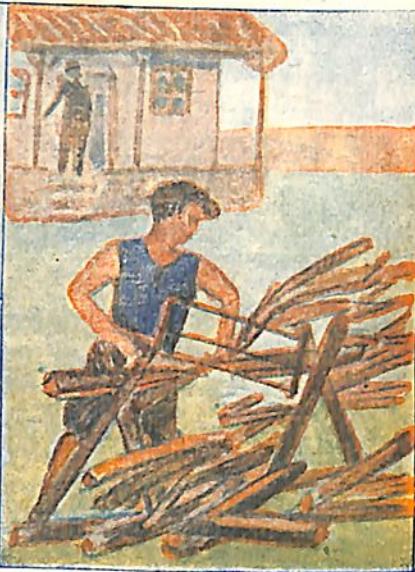
Խորենն ու Աշխենը
մաքրում են շորերը:

Ղազարն ատամի
խոզանակ ունի:

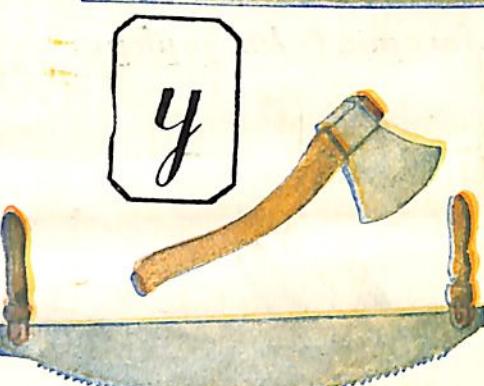
Ի դ ինքնին ու դաշտը

ինչանակ ունեն:

Կախ

y u խ

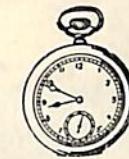
Ցուրտ եւ Զաքարը
մենակ ցախ եւ սղո-
ցում։ Ցոլակը տես-
նում, ասում եւ։

— Կաց, կաց, մենակ մի սղոցի։ Գնամ կա-
ցինն ել բերեմ, միասին սղոցենք ու կոտորենք
ցախը։

y y Կողակն ու Զաքարը

Կախ են սղոցն։

Ժամապայլ

Ժ

Ժա ժա պայլ

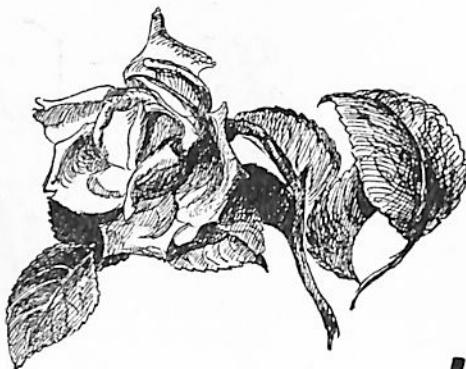
Ժամացույցը ցույց է տալիս ժամը ու թվը։
Ժիրայրը թեյր խմում,
ժիր-ժիր գնում է ուսում-
նարան։

Ժամը 9-ին զանգը
տալիս են։ Ցերեխաները
գնում են դասի։

Ժամը մեկին բոլորը
տուն են գնում։

Ժ ժ ժ ժիրայրը ցուն է զնում։

Վ Վ

Վարդ

Վ Ա Ր Դ

— Մայրիկ, տես, վարդը բացվել է։ Վաղը
տանեմ ուսումնարան, — ասում ե Վարսիկը։

Մյուս որը Վարսիկը վարդը տարավ դա-
սարան։

— Վարսիկ, տեսնեմ, տաս... ասում ե Ժի-
րայրը։

— Տուր, Վարսիկ, տեսնեմ, ելի կտամ, —
խնդրում ե Ցողիկը։

Վարսիկը վարդը տվեց ընկեր Մանուշին։

Վ Վ Վարսիկը վարդ է բերեց

Վ

զ ու ր

— Զավիկ ջան, մի բաժակ ջուր տուր, —
խնդրում ե մայրիկը։

Ժիր Զավիկն իսկույն վերցնում ե բա-
ժակն ու վազում ջրի։

q Զավիկը զուր և պայիս
մայրիկին։ q ♫ ♫

Իմ ջրաղացը
— Մերտան մոտով ջուր եր
վազում խոխոջելով։ Ջրա-
ղաց եմ շինել տաշեղներից։

Զուրը զարկում ե,
անիվը շրջում ե։
Լավ ե, լավ։ Զան, ջան։

հաս

հ ա ս վ հ

հ հ

— Ես մւր են կորել հավերը, — ասում ե
չասմիկը:

— Ջու, ջու, ջու, ջու...

Հավերը վազելով գա-
լիս են, կուտն ուտում,
ջուր խմում, ելի գնում
քուջուջ անելու:

Մենք ունենք հավեր,
կով ու հորթ:

հ հ հասմիկենց հավերը
ժուգուզ են անում:

Մենք հոկտեմբերիկ ենք,

շայր - շայր ենք:

Մենք յերգում ենք.

Դեյ, զան Շոկտեմբեր,

կարմիր ու հաղթող,

Մեր մայրադ շարժերն

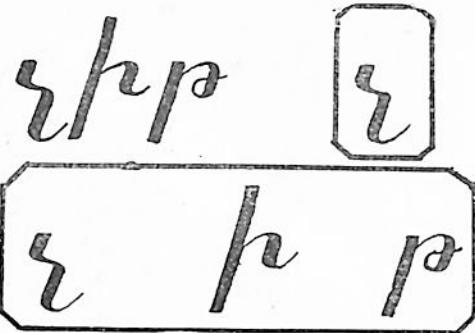
ամուր են այսոր:

Մենք կպաշտպանենք

թեզ զան, հոկտեմբեր,

յո գովոր կանենք

կարմիր Շոկտեմբեր:

— Ինչ սիրուն չիթ ե, — ասաց մայրիկն ու
մտավ խանութիւն:

Աչիկն ու Վաչիկը նրա յետեվից, Զուչիկն
ել նրանց յետեվից:

Գնեցին չորս մետր չիթ, յոթը տետր, յերկու
գրիչ չիթ:

Աչիկն ու Վաչիկն ուրախացել են, իսկ Զու-
չիկը կանգնել, նայում ե նրանց աչքերին,
յերեվի ուզում ե ասել.

— Զի՞ լինի, մի բան ել
Զուչիկի համար գնեք:

Զ ջիր ու զամիկ լավ շաշիկին,
գիր ու գրիկ մեր նիշիկին:
մայրիկը յոք տեսքը գնեն: յո

պ ա ս պ պ

պ ա ս պ

Պ ե տ ր ո ս պ ա պ ը

Պետրոս պապիկը պարտեզում բալենի յեր
տնկում: Հարևան Հարությունը տեսավ ու ասաց:

— Այ պապի, ինչի՞դ ե պետք այդ բալենին:
Յերկար պետք ե սպասել պտղի: Յեկ դու չես
ուտի վոչ մի բալ այդ բալենուց:

Պապիկը ժպտաց:

— Յես չեմ ուտի, ուրիշ ուտող շատ կլի-
նի, — ասաց նա:

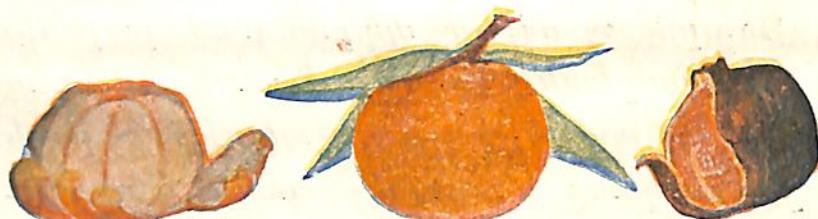
պ ա ս պ ա պ ը պ ա պ ը
բալենի յեր քնկում:

н...

Ո՞ւ... կառքը կանգ առավ:
Ռուբիկը կառքից իջավ ու վազեց դեպի
տուն:

Դուռը բացեց մայրիկը.
— Ռուբիկ ջան, դժւ յես:
— Մամա ջան, քեռին ել ե յեկել. նուռ
ենք բերել, ընկույզ, չիր, ել ինչ ասես:

մանդարին

նարինջ

նուռ

սալոր

խաղող

ընկույզ

ռ Ռ Ռուբիկը կառքով յեկավ

ձ

Ճ

Ճառ

Ճառ

Ծառերի տերեփսերը դեղնել, ընկել են:
— Պայծառ, սա ինչ ծառ ե՞:
— Դա լորենի յե, Ծովիկ:
Սա ել կանաչ յեղեվնի:
Ընկեր Մանուշ, տես,
ծառի վրա մի ծիտիկ
ծվծվում ե ծիվ, ծիվ, ծիվ....

Կրերեվ = կրերև և չեվ

Լորենու տերե

Կաղնու տերե

Յեղենու տերե

Ծովիկը և Ախայծառը գրում են
Ակարսիր արև, քարե, քարես:

Ծիտիկ

Ծիվ, ծիվ, ծվծվան
ծիտիկն իջավ մեր դուան.
տվի հատիկ, տվի հաց—
կտցեց, թուավ ու գնաց:

Դաշանաւուն

Դեղնասձ դաշպերին
իզել եւ աշուն,
անկրտոր կրկին
Ներկել եւ նախաշուն:

Յուրատ եւ Յերեխաները մտել են սենյակ,
նկարում են:

Նկարի տակ գրում են իրենց անուն-ազ-
գանունը—

Տոնյան Արուսյակ,
Զորյան Աչիկ,
Սարյան Պայծառ:

Դա Չորյան, Առյան, Արյան

Ճանճ

Ճ

Ճ ա ն ճ

Յուրատ եւ

Ճանճերը կորել են, չկան:
Նրանք պահպել են ու քնել:
Գարնանն ելի դուրս կդան:
Զեն յերեսում վո՛չ ճիճու, վո՛չ ճպուռ, վո՛չ
բղեզ:

Յուրատ եւ, բոլորը պահպել են:

Շատ թոշուններ յերամ-յերամ չվել են
դեպի հարավ, տաք յերկրներ:

Ճվել են

Մնացել են

Ճիճեռնակը

ասրյակը

Ճնճղուկը

կաչաղակը

Ե ճ ճիճու, ճպուռ ճանճ

չռւ

չ ռւ

չ

Ժամի 12-ն ե

Յերեխաները ձեռքերը լվացին։
Յեկան նախաճաշելու։

Մի բաժակ թեյ խմեցին,
ձու կերան, վերջում ել
խնձոր ստացան։
Խնձորի համար շատ ուրախացան։

Ուտելուց առաջ—ձեռքերդ լվա

միջեր

տանձ

խնձոր

դեղձ

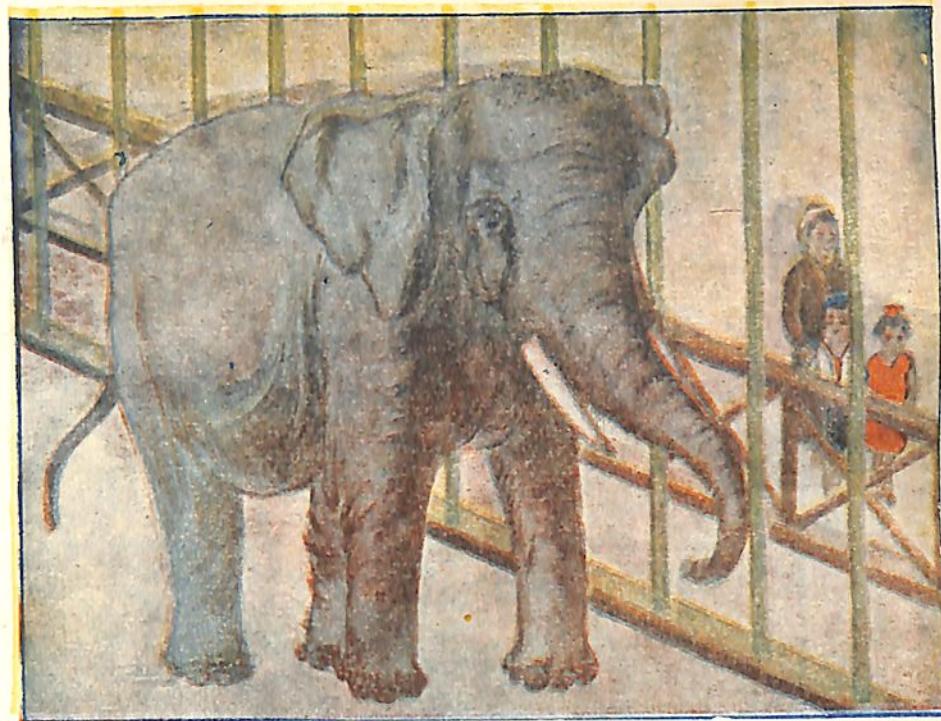

խաղող

ծիրան

չ զ զոնիկ, առ դեղձ կեր:

փիփի փ ի ն փ

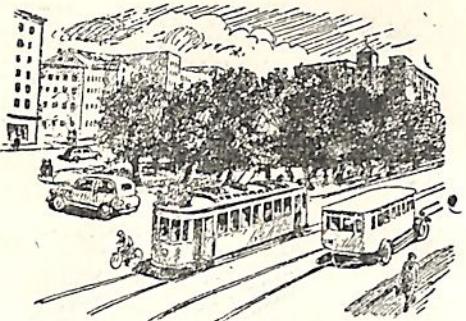
— Փայլակ, Փայլակ, արի, գնում ենք
գազանանոց.— Կանչում ե յեղբորը փոքրիկ
Արփիկը։

Մայրիկը, Փայլակն ու Արմիկը միասին
գնացին գազանանոց։

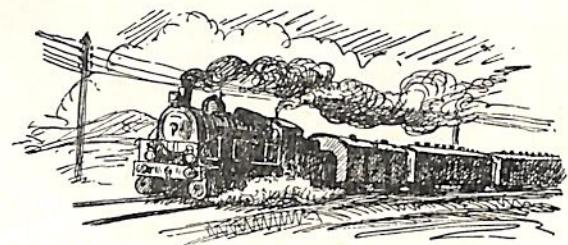
Այնտեղ կային մեծ-մեծ արջեր, չար
գայլեր, խորամանկ աղվեսներ, մի հսկա
փիղ և ոձեր։

Մայրիկը նրանց մասին շատ բան եր
պատմել Արփիկին ու Փայլակին։

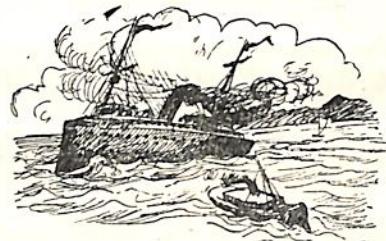
փ ի փայլակը փիփի փեսակ։

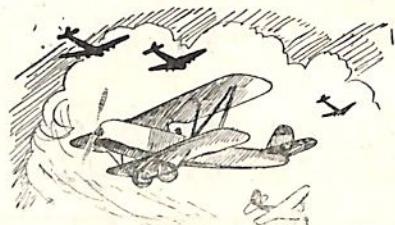
Փողոցով գնում են տրամվայ,
ավտոմոբիլ, ավտոբուս:

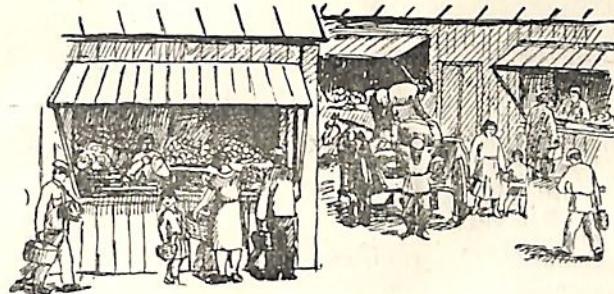
Գնացքով ավելի հեռու յեն գնում:

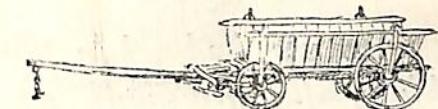
Ծովի յերեսին լողում են շոգենավերը:

Բարձր, բարձր, ոդի մեջ թռչում են
սավառնակները:

Փուրգոն

փուր գոն

ֆ

Ֆերմայի փուրգոնով շուկա յեն բերել կարտիկի, կաղամբ, սոխ:

Գյուղից կոլեկտիվ անտեսությունը բերել ենուղ, պանիր, կաթ, ձու: Բերել են նաև մրգեր՝ տանձ, խնձոր, դեղձ, ձմերուկ ու խաղող:

Այնքան մարդ կա շուկայում. խոսում են, ծիծաղում:

ՓՓ փորանու Ռաֆիկը յեկել են.

Եռեկա իսաղող զնելու:

Գյուղից յուկա յեն բերել յուղ: յու

Աղվեսն ու նապաստակը

Ցուրտ ձմեռ եր: Քաղցած աղվեսը դուրս
յեկավ վորսի: Հավի միս եր ուզում, բայց
վախենում եր գյուղի չար շներից:

Ահա տեսավ—թփի տակ կուչ ե յեկել մի
նապաստակ:

Աղվեսը դեպի նա: Նապաստակը զգաց
թշնամուն, պուկ... վախավ:

Աղվեսն ել նրա յետեից:

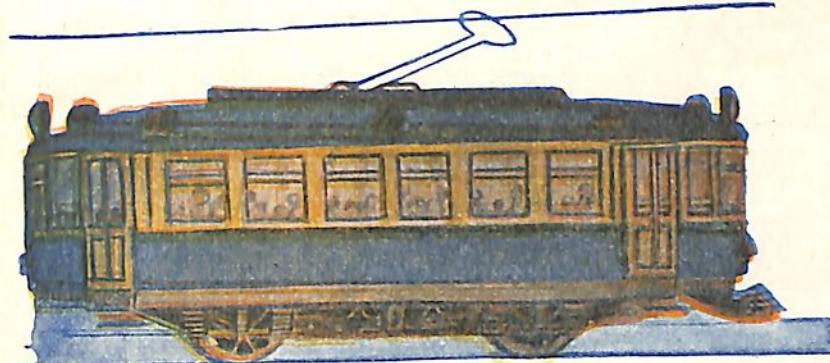
Չ մ ե ռ

Չյուն ու ցուրտ յեկավ,
առու, գետ լոեց,
իր սպիտակ գորգը
ձմեռը փոեց:

Բոլոր 8 տարեկան յերեխաները խորհուրդնե-
րի յերկըում դպրոց են գնում.

Վորը վոտքով,

Վորը տրամվայով,

Վորը սահնակով:

Մենք կարդում ենք արագ, սահուն,
Մենք գրում ենք մաքուր, սիրուն,
իսկ դժվար...

Մեր սիրելի Ստալինը:

Սովորիր,
սովորիր,
սովորիր...
տոել ե մեծ կենինը:

Ահա Բր Գդ Դդ Եե Զդ

Ահա Բր Գդ Դդ Հե Զդ

Ըլ Ռթ Ժժ Իի Լլ Խխ

Քր Ջթ Ճժ Իի Լլ Խխ

Ծծ Կկ ՀՀ ԶՃ Դդ ՑՑ

ՃՃ Կկ Դհ ԶՅ ՇՇ ՑՑ

Մմ Յյ Նն ՇՇ Ոո Ուու

Մմ Յյ Նն ՇՇ Ոո Ուու

Չչ Պպ ՋՋ Ոու Ու Վվ

Չչ Ապ ՋՋ Ոու Ու Վվ

Տտ Ըր Յյ Փփ Քք Ֆֆ

Մդ Որ Սս Կկի Բի Ֆֆ Ֆֆ

Յեւ և Յեւ և

Խմբագիրներ Սերիկ Գամերը առ յեզ Արտ Յեղիազարյան: Գունավոր
Եկարները Մ. Ծուրի Եյ Են: Ան Եկարները Տան. Խաչվանելանի: Ձեռա-
գիր Տաները՝ Հայկ Առենի Այանից Յեկու. ձեռավորումը յեկ պայիզրանիական
Խսկողությունը Մ. Եփրեմ Գևորգականիաները պատրաստել ե Ա. Լիզունովը:
Մրագրից Ս. Նանքանը ան: Գուշաց յեկ էջ կապող Մ Մարտիրոսյան:
Տպագրիչներ Ա. Բարսյան և Ա. Ա. Հարությունյան: Կազմը Ս. Լաբո-
յան և ի դեկապրումը: Տպագրական բոլոր աշխատանքները կատարվել ե Պիտ-
իանակի Յեւելանի տպարանում: Տպարանի դիրեկտոր Զ. Մարտիրոսյան: Գլավիլիսի
լիազոր № A 1134: Հասարակը. № 3842: Տրամ 10.000: Պատվեր 1033:

30

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0927989

21 СЕНТЯБРЬ 1936

611

ԴԻՆԸ 1-50 թ.
ԿԱԶՄԸ 50 Կ.

11

27993

Յ. АДЖЕМЯН
БУКВАРЬ
для первого класса
Гиз ССР Армении, Ереван, 1936.